

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету землепорядкування
проф. Тарас ЄВСЮКОВ
« »   2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри психології
Протокол № 13 від «30» травня 2023 р.

В.о. завідувача кафедри
доц. Ірина МАРТИНЮК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Геодезія та землеустрій» (ОС «Бакалавр»)
проф. Іван КОВАЛЬЧУК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ

Спеціальність: 193 «Геодезія та землеустрій»

Освітня програма «Геодезія та землеустрій» (ОС «Бакалавр»)

Факультет: землепорядкування

Розробник: професор кафедри психології, доктор психологічних наук,
професор Полунін Олексій Васильович

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

«Психологія»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, ступінь вищої освіти		
Галузь знань	<u>19 «Архітектура та будівництво»</u> <small>(шифр і назва)</small>	
Спеціальність	<u>Спеціальність: 193 «Геодезія та землеустрій»</u>	
Ступінь вищої освіти	<u>«Бакалавр»</u>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	<u>120</u>	
Кількість кредитів ECTS	<u>4</u>	
Кількість змістових модулів	<u>2</u>	
Курсовий проект (робота) <small>(якщо є в робочому навчальному плані)</small>	_____ <small>(назва)</small>	
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2	
Семестр	IV	
Лекційні заняття	15 год.	
Практичні, семінарські заняття	15 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90 год.	
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	2 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні психологічної культури особистості студента шляхом засвоєння базових психологічних науково-прикладних знань, умінь їх використовувати у життєвих реаліях.

Завдання курсу полягає у тому, щоб відкрити шлях до розуміння себе та інших, розвивати у студентів уміння робити психологічний аналіз поведінки, вчинків, дій людини.

Набуття компетентностей:

інтегральні: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері землевпорядкування та геодезії.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями,

ЗК07. Здатність працювати автономно,

ЗК08. Здатність працювати в команді,

ЗК09. Здатність до міжособистісної взаємодії,

ЗК10. Здатність здійснювати безпечну діяльність,

ЗК11. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем,

ЗК12. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства і необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав та свобод людини і громадянина в Україні,

ЗК13. Здатність зберігати, примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії, закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство, а також в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.

Досягти таких програмних результатів навчання:

РН2. Організувати і керувати професійним розвитком осіб і груп,

РН3. Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументацію.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Психологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму 193 «Геодезія та землеустрій».

3. Програма та структура навчальної дисципліни повного терміну денної та заочної форми навчання:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі					
		л	пр.	лаб.	інд.	ср.		л	пр.	лаб.	інд.	ср.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Вступ до психології. Загальна психологія													
Тема 1. Основні поняття та історичний розвиток психології	16	2	2			12							
Тема 2. Завдання психологічної науки. Галузі психології.	16	2	2			12							
Тема 3. Свідомість. Дослідження свідомості та уваги в психології.	16	2	2			12							
Разом за змістовим модулем 1	48	6	6			36							
Змістовий модуль 2. Соціально-психологічні аспекти діяльності людини													
Тема 1. Конформна поведінка та групове мислення	16	2	2			12							
Тема 2. Уникнення невизначеності та вплив авторитету на поведінку.	16	2	2			12							
Тема 3. Психологія управління і відповідальність.	16	2	2			12							
Тема 4. Психологія прийняття рішення.	24	3	3			18							
Разом за змістовим модулем 2	72	9	9			54							
Усього годин	120	15	15			90							

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психологія як наука. Галузі психології.	2
2	Предмет та методи психологічних досліджень.	2
3	Основні підходи до моделювання поведінки особи.	2
4	Особистість, теорії особистості.	2
5	Моделі прийняття рішення.	2
6	Комунікативний процес. Модель Шульц фон Тун.	2
7	Податковий послух. Психологічна модель.	3
	Всього	15

5. Теми самостійної роботи.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Когнітивна модель візуального сприймання.	6
2	Моделі уваги. Основні властивості уваги.	6
3	Модель комунікативного акту за Шульц фон Тун.	6
4	Мислення: визначення, основні характеристики, зв'язок з мовленням, фізіологічна основа.	6
5	Фактори привертання уваги. Використання їх в психології реклами.	6
6	Емоції: визначення, функції. Основні характеристики емоцій.	6
7	Конформна поведінка. Експеримент Аша. Релевантність для діяльності в бізнесі.	6
8	Вплив авторитету на поведінку особи. Експеримент Мілгрема. Релевантність для діяльності в бізнесі.	6
9	Стрес: визначення, основні стадії, класифікація, індивідуальні особливості.	6
10	Психологічна модель податкового послуху. Основні види податкового клімату.	6

6. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Визначення психології як науки, її основні принципи, завдання та значення.
2. Предмет психології як науки. Види психічних явищ, їх загальна характеристика.
3. Цілісний підхід до вивчення людини у психології.
4. Методи дослідження психології та педагогіки?

5. Зв'язок психології з іншими науками.
6. Основні галузі психології.
7. Поняття про психіку, рівні її розвитку.
8. Визначення свідомості, основні характеристики свідомості.
9. Поняття про діяльність, спонукальні причини діяльності, структура діяльності.
10. Види діяльності. Психологія професійної діяльності.
11. Відчуття: визначення, значення, фізіологічна основа.
12. Види відчуттів.
13. У чому виявляються здібності особистості?
14. Як пов'язані між собою здібності та задатки?
15. Основні властивості та характеристики відчуттів.
16. Сприймання: визначення, значення, фізіологічна основа.
17. Види сприймань, індивідуальні відмінності у сприйманнях.
18. Основні властивості сприймання.
19. Когнітивна модель візуального сприймання.
20. Пам'ять: визначення, значення, фізіологічна основа.
21. Модель комунікативного акту за Шульц фон Тун.
22. Класифікація основних видів пам'яті, їх характеристика.
23. Основні процеси пам'яті, види та способи запам'ятання, види відтворення, форми забування.
24. Увага: визначення, значення, фізіологічна основа.
25. Основні властивості уваги.
26. Види та форми уваги.
27. Фактори привертання уваги. Використання в психології реклами.
28. Психологічна модель податкового послуху. Загальна характеристика та основні чинники.
29. Поняття невизначеності. Вплив невизначеності на поведінку, експеримент Елсберга.
30. Уява: визначення, роль уяви у житті людини, фізіологічна основа уяви.
31. Уява та види уяви.
32. Мислення: визначення, основні характеристики, зв'язок з мовленням, фізіологічна основа.
33. Мислення, групове мислення
34. Конформна поведінка. Експеримент Аша.
35. Психологія прийняття рішення. Розгорнута модель прийняття рішення.
36. Поняття відповідальності. Психологічні аспекти атрибуції відповідальності.
37. Воля. Вольові дії: особливості, структура, зміст і характер вольових дій.
38. Уникнення невизначеності. Експеримент Елсберга.
39. Емоції: визначення, фізіологічна основа, функції.
40. Основні характеристики емоцій, їх види та чинники.
41. Почуття: визначення, фізіологічна основа, значення, види.
42. Психічні стани: визначення, класифікація, чинники психічних станів.
43. Вплив авторитету на поведінку. Експеримент Мілгрема.

44. Стрес: визначення, основні стадії, класифікація, індивідуальні особливості.
45. Механізми регуляції психічних станів.
46. Особистість: визначення, структура, класифікація концепцій особистості.
47. Спрямованість особистості: визначення, основні форми спрямованості.
48. Мотиваційна сфера особистості: поняття про мотив, основні характеристики мотиваційної сфери людини.
49. Психологічні теорії мотивації. Мотивація персоналу.
50. Розгорнута модель прийняття рішення та її основні складові.
51. Евристики як основа для прийняття рішення. Приклади застосування евристичних рішень.
52. Психологічна модель податкового послуху. Основні види податкового клімату.
53. Теорії особистості. Особистісні риси і добір персоналу.
54. Основні підходи до моделювання поведінки особи.
55. Темперамент: визначення, фізіологічна основа, теорії темпераменту.
56. Типи темпераменту: характеристика. Значення при доборі персоналу.
57. Співвідношення темпераменту та успішності діяльності.
58. Характер: визначення, фізіологічна основа, закономірності формування.
59. Риси характеру, типи характеру.
60. Акцентуації характеру: визначення, види та їх характеристика.

Форма № Н-5.05

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Факультет	<u>Землепорядкування</u>
Ступінь вищої освіти	<u>Бакалавр</u>
Спеціальність	193 «Геодезія та землеустрій»
Форма навчання	денна
Семестр, курс	2 <u>семестр, курс 2</u>
Навчальна дисципліна	Психологія

Затверджено на засіданні кафедри психології
(назва кафедри)

Протокол № 13 від «30» травня 2023 р.

В.о. завідувача кафедри _____ Мартинюк І. А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Екзаменатор _____ Полунін О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Білет №1

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС «Бакалавр» Спеціальність	Кафедра <u>Психології</u> 2023-2024 н. р	БІЛЕТ № 1 з дисципліни «Психологія»	Затверджую Зав. кафедри _____ (підпис)

Тестові завдання різних типів

1. Вставте пропущене слово:

Психологія (грец. *psyche* – душа, *logos* – наука) – наука, що вивчає факти, закономірності і механізми _____.

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь одним словом)

2. Система тимчасових нервових зв'язків, утворених за участю мови як засобу спілкування людей – це:

- а) перша сигнальна система;
- б) друга сигнальна система;
- в) третя сигнальна система;
- г) четверта сигнальна система.

3. Встановіть відповідність між методами психології та їх видами:

А) організаційні	1) порівняльний;
	2) лонгітюдний;
	3) комплексний;
Б) емпіричні	4) спостереження і самоспостереження;
	5) експериментальні методи;
В) методи обробки даних	6) психодіагностичні методи;
	7) структурний;
	8) якісний;
Г) інтерпретаційні	9) генетичний;
	10) кількісний.

4. Основними характеристиками свідомості є:

- а) здатність акумулювати знання про навколишній світ;
- б) розрізнення суб'єкта й об'єкта;
- в) забезпечення цілеутворювальної діяльності;
- г) усе вказане.

5. Встановіть відповідність між психологічними поняттями та їх значенням:

1) індивід	а) сукупність психічних, фізіологічних і соціальних особливостей конкретної людини з точки зору її унікальності, своєрідності і неповторності;
2) особистість	б) індивід як суб'єкт соціальних стосунків та свідомої діяльності;
3) суб'єкт діяльності	в) поняття займає проміжне становище між поняттями «індивід» та «особистість», поєднує в єдине ціле біологічне начало та соціальну суть людини;
4) індивідуальність	г) людина як одинична природна істота, представник виду <i>Homo Sapiens</i> .

6. Хто із вчених ввів у психологію ряд важливих тем: несвідома мотивація, захисні механізми психіки, роль сексуальності в психіці, вплив дитячих психічних травм на поведінку у зрілому віці?

(у бланку відповідей впишіть правильну відповідь одним словом)

7. Властивість сприймання, що дозволяє зберегти незмінними якості предмета незалежно від того, з якої відстані, під яким кутом і при якому освітленні він сприймається, – це:

- а) предметність;
- б) константність;
- в) цілісність;
- г) структурність.

8. Відчуття – це _____ у мозку людини окремих властивостей, якостей предметів та явищ об'єктивної дійсності внаслідок їх _____ впливу на органи чуття.

9. Вид пам'яті, сутність якого полягає в тому, що людина особливо ефективно запам'ятовує наочні образи, кольори, обличчя тощо називається:

- а) дотиковою;
- б) наочно-образною;
- в) феноменальною;
- г) емоційною.

10. Студент заїздився у театр, його не впустили до зали. Він подумав: „Перша дія буде не цікавою. Сходжу тим часом у буфет і почекаю антракту“. Така поведінка є характерною для людей такого типу темпераменту:

- а) флегматичного;
- б) меланхолічного;
- в) холеричного;
- г) сангвінічного

11. Психофізичний закон, який описує зв'язок між інтенсивністю стимула і його суб'єктивним сприйняттям (суб'єктивною оцінкою) носить ім'я:

- А) І.П.Павлова
- Б) Б.Скіннера
- В) Е.Вебера
- Г) Е. ван дер Меер

12. Який з механізмів пам'яті залучений в первинний етап збереження зовнішньої інформації:

- А) довготривала пам'ять
- Б) сенсорна пам'ять
- В) імпліцитна пам'ять
- Г) проспективна пам'ять

13. Особливості збереження інформації в пам'яті описуються законом:

- А) Вебера-Фехнера
- Б) Стівенса
- Г) Еббінгауза
- Д) Томсона

14. Психофізика як галузь ранньої психологічної науки ставила за мету:

- А) встановлення відповідності між показниками фізичного стимулу та суб'єктивним відчуттям
- Б) визначання закономірностей міжособистісних відносин
- В) встановлення механізмів запам'ятовування
- Г) визначення особистісних рис

15. Використовувані для психологічних вимірювань інструменти, наприклад, тести, мають визначатись високою:
- А) валідністю
  - Б) надійністю
  - В) валідністю та надійністю
  - Г) жодною з цих характеристик
16. Прикладом даних, які використовуються в психологічних дослідженнях, є:
- А) гіпотеза
  - Б) результати оцінювання за шкалою особистісного опитувальника
  - В) висновки дослідження
  - Г) метод дослідження
17. Найбільш важлива перевага експерименту полягає в:
- А) повній відповідності до природного середовища
  - Б) можливості встановлення причинно-наслідкових зв'язків
  - В) встановленні кореляційного зв'язку
  - Г) можливості застосування в польовому спостереженні
18. Перша психологічна лабораторія була організована:
- А) З.Фрейдом
  - Б) А.Бандурою
  - В) Е.Вебером
  - Г) В.Вундтом
19. Хто із наведених науковців є представником класичного біхевіоризму?
- А) О.Лурія
  - Б) Х.Роахер
  - В) Б.Скіннер
  - Г) В.Вундт
20. Гештальтпсихологія головним чином спрямовувала свої дослідження на:
- А) вивчення пам'яті
  - Б) вивчення законів сприймання
  - В) вивчення структурних елементів свідомості
  - Г) вивчення мотивації
21. Метод зрізів як правило застосовують в:
- А) віковій психології
  - Б) загальній психології
  - В) юридичній психології
  - Г) інженерній психології
22. Лонгітюдне дослідження як метод використовується в :
- А) віковій психології
  - Б) диференційній психології
  - В) юридичній психології
  - Г) інженерній психології
23. Яку головну функцію З.Фрейд приписував сновидінню?
- А) приховування задоволення
  - Б) здійснення бажання

- В) консолідація пам'яті
- Г) активізація механізмів забування

24. В межах якої парадигми етапи психо-сексуального розвитку розглядаються як центральні для формування особистості?

- А) біхевіоризм
- Б) когнітивізм
- В) психоаналіз
- Г) гештальтпсихологія

25. В рамках якого підходу до вивчення особистості самоактуалізація розглядається як основний мотив особистості?

- А) когнітивізм
- Б) гуманістичний підхід
- В) психоаналіз
- Г) біхевіоризм

26. Згідно з концепцією особистості в межах психоаналізу така складова особистості як «воно» отримує психічну енергію від:

- А) зовнішньої дійсності
- Б) тілесних процесів
- В) суспільних конфліктів
- Г) супер-его

27. Навчання не реагувати на стимуляцію полягає у:

- А) габітуації (звиканні)
- Б) затуханні реакції
- В) десенситизації
- Г) все вище наведене
- Д) ніщо з вище наведеного

28. Чи вірним є таке висловлювання? За психоаналітичною моделлю особистості супер-его як складова особистості керується принципом реальності.

- А) вірне твердження
- Б) хибне твердження

29. Стаціонарне точечне джерело світла, яка створює в темному приміщенні враження власного руху, називають:

- А) проявом зміни перспективи
- Б) аутокінетичним ефектом
- В) ефектом конформності
- Г) ефектом гіпнабельності

30. Експеримент Мілгрема демонструє:

- А) що визначальними для формування поведінки є домінантні риси особистості.
- Б) що ситуативний тиск авторитету (авторитетної особи) підвищує послух
- В) що під впливом групового тиску виникає конформна поведінка
- Г) що баланс позитивної та негативної стимуляції підвищує ефективність навчання

7. Методи навчання

1. Словесні:

- лекція (усний виклад великого за обсягом та логічною побудовою навчального матеріалу, займає основну частину часу відповідних занять),
- пояснення (основних термінів, технік, причинно-наслідкових зв'язків під час практичних занять),
- розповідь (опис випадків з практики, що ілюструють пояснювані методи та ситуації їх застосування),
- бесіда (репродуктивна – на початку кожного практичного заняття, катехізисна – наприкінці лекційних та практичних занять, евристична – на початку лекційних та практичних занять),
- робота з підручниками, навчальними посібниками, науковими статтями (аналіз теоретичного матеріалу під час виконання завдань самостійної роботи з подальшим формулюванням висновків, побудовою таблиць та схем).

2. Наочні:

- ілюстрування (наукові статті з описами явищ і експериментів),
- демонстрування (показ особливостей застосування методу під час практичних занять),
- самостійне спостереження (апеляція до життєвого досвіду студентів, що стосується матеріалу лекційних та практичних занять).

3. Практичні:

- тренувальні вправи (розв'язування задач на застосування набутих знань, аналіз заходів впливу та методів під час практичних занять),
- тести (виконання завдань, що перевіряють розуміння навчального матеріалу).

8. Форми контролю

1. Поточний контроль (усне опитування, спостереження виконання командних завдань під час практичних занять, перевірка письмового виконання завдань на ЕНК),
2. Проміжний контроль у межах кожного модуля (перевірка виконання тестів),
3. Підсумковий контроль (залік).

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студента відбувається згідно з положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» зі змінами від 26.04.2023 р. протокол № 10 табл. 1.

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків

90 – 100	Відмінно	Зараховано
74 – 89	Добре	
60 – 73	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації $R_{\text{ат}}$ (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Методичне забезпечення

1. Костюк Д.А. Основи психології. ЕНК [URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3007>]

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. / Т.В. Дуткевич. К.: «Сварог», 2020. 412с.
2. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019, 388 с.
3. Варій М. Й. Загальна психологія : підручник / М. Й. Варій ; Львів. держ. ун-т безпеки життєдіяльності. - 4-те вид., виправ. і допов. Київ : Знання, 2014, 1047 с.
4. Максименко С. Д. Загальна психологія: навч. посіб. / С. Д. Максименко. К.: Центр навчальної літератури, 2008, 272 с.
5. Москалець В.П. Загальна психологія.: підручник. / В. П. Москалець - К. Ліра-К, 2020, 564 с.

Додаткова:

1. Загальна психологія: хрестоматія: навч. посіб. / Л. В. Долинська та ін. К.: Каравела, 2019. 640 с.
2. Іванова О. В., Москалик Л. М., Корсун С. І. Психологія: вступ до спеціальності: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2017. 184 с.
3. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія. Навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 296с.

11. Інформаційні ресурси

1. Варій М. Й. Загальна психологія: підр. [для студ. вищ. навч. закл.]. [3-є вид.]. К.: Центр учбової літератури, 2009. С. 134–149. URL: http://khoeti.com.ua/library/spec/pdf/Zagalna_Psihologia-Variy.pdf (дата звернення: 16.05.2023).

2. Максименко С. Д. Загальна психологія: навч. посіб. [вид. 3-є, перероб. та доп.]. К.: Центр учбової літератури, 2008. С. 26–37. URL: http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/627/Maksimenko_S.D._Zagal'na_psihologiya.pdf (дата звернення: 16.05.2023).
3. [Прогресивні матриці Равена](http://psychology.com.ua/progresivni-matrici-dzh-ravena/). URL: <http://psychology.com.ua/progresivni-matrici-dzh-ravena/> (дата звернення: 16.05.2023).
4. [Тест інтелекту Айзенка](http://tests.kulichki.com/cgi-bin/iq.cgi?num=2). URL: <http://tests.kulichki.com/cgi-bin/iq.cgi?num=2> (дата звернення: 16.05.2023).
5. [Тест емоційного інтелекту](http://tests.kulichki.com/cgi-bin/test1.cgi?cat=expert&num=7). URL: <http://tests.kulichki.com/cgi-bin/test1.cgi?cat=expert&num=7> (дата звернення: 20.05.2023).